

Werkgroepen Mantelzorg Dalfsen - Lemelerveld - Nieuwleusen

Spreekrecht burgers voorafgaand aan de openbare raadsvergadering van de gemeente Dalfsen op 18 juni 2012 door Antoon Sibelt namens de drie werkgroepen mantelzorg in de gemeente Dalfsen op agendapunt 1 en 2.

Geachte raad,

Eind 2011 en begin 2012 zijn de vertegenwoordigers van de drie werkgroepen Mantelzorg in de gemeente Dalfsen regelmatig in dit gemeentehuis bijeen geweest voor overleg met de gemeente en met Lucia Wolters. Zij is vrijwilliger voor de drie werkgroepen mantelzorg als onderdeel van haar opleiding mantelzorgmakelaar. De inzet is: een gezamenlijke aanpak van mantelzorgbelangen, mantelzorgbeleid en structuur van de drie werkgroepen en gezamenlijke activiteiten al dan niet met Carinova.

Op 1 maart 2011 is de beleidsnota 2008-2011 "Mantelzorgers in beeld" geëvalueerd door de gemeente met organisaties die bij mantelzorg betrokken zijn. Er is veel tot stand gekomen, o.a. de mantelzorggids, maar het werk is nog niet af. Met name de zelfredzaamheid van de drie werkgroepen naar de vertegenwoordigers van de werkgroepen in de Wmo-raad met de achterban verdient nog enkele aanbevelingen. Speerpunt daarbij is: hoe bereik je de mantelzorger. Hiervoor is éénmalig een budget opgenomen van € 15.000 (zie blz. 68 van het geactualiseerd financieel meerjarenperspectief 2011-2015 tijdens de behandeling op 20-6-2011 van uw voorjaarsnota 2011). Er staat ook dat het terugschroeven van ondersteuning aan mantelzorgers zeer onwenselijk is. Op basis van de drie O's konden de incidentele middelen niet toegekend worden. Ditzelfde verhaal is op 3-11-2011 nog eens herhaald tijdens de behandeling van de begroting 2012-2015 (zie blz. 15 van de geparkeerde voorstellen van de voorjaarsnota 2011). Dit ondanks het gesprek dat de drie werkgroepen mantelzorg op 18-4-2011 mochten hebben met vertegenwoordigers van uw fracties. Gevoed door de gemeente dat er wellicht, en alles wees er op, extra geld beschikbaar zou komen voor mantelzorg hebben de drie werkgroepen met de gemeente voorbereidingen getroffen om tot een nieuwe nota mantelzorg 2012-2015 te komen. Onze verbazing was groot toen wij begin dit jaar te horen kregen dat er geen extra budget beschikbaar was. Handhaving huidig beleid was de boodschap. Alleen de bijna structurele incidentele middelen aan instellingen als Carinova en de Vrijwillige Thuis zijn structureel geworden. Dus geen budget voor de drie werkgroepen mantelzorg. Toch hebben we doorgezet om tot een Plan van Aanpak te komen met het jaar 2012 als signaleringsjaar om de mantelzorgers te bereiken in samenhang met andere partijen. In uw voorjaarsnota 2012 van juni 2012 die vanavond op uw agenda staat wordt dit op blz. 24, onderdeel 7.7 het belang van aandacht voor mantelzorg nog eens herhaald. Echter, het bedrag is verwenen waardoor geen planning is gemaakt. Om ook met de drie O's te spreken, onbegrijpelijk, onnodig en onwezenlijk. Of zou onwettelijk hier aan toegevoegd moeten worden gezien inspanningsverplichting van de gemeente(n) voor mantelzorg.

Vorige week via Lucia Wolters een rapport van de drie werkgroepen mantelzorg ontvangen met als titel: "Zoek de verschillen". Hierin komt duidelijk naar voren dat er verschillen geconstateerd zijn tussen de drie werkgroepen, maar ook raakvlakken.

De constatering is ook dat de drie werkgroepen meer dan voorheen, gezamenlijk optrekken voor de mantelzorgbelangen in het kader van prestatievelid 4 de Wmo (zie ook het nieuwe logo). Met Wmo bedoel ik dan: "We moeten ondernemen", want er is nog veel te doen. In dit rapport is ook het Plan van Aanpak van de drie werkgroepen opgenomen. Dit geïnspireerd en naar voorbeeld van de drie welzijnsorganisaties (Landstede, SMON en SWOL) bij hun gezamenlijk Plan van Aanpak voor de Woonservicegebieden.

Dat in de gemeente Dalfsen meer budget nodig is voor mantelzorgers, blijkt wel uit de cijfers van ondersteuning door Carinova en deels ook door de Vrijwillige Thuiszorg.

Ook het mantelzorgcompliment zegt iets van het aantal mantelzorgers in de gemeente Dalfsen. Dat hebt u kunnen lezen in ons Plan van Aanpak. Evenzo en wellicht nog belangrijker zijn de cijfers in de CIZ-rapportage over aanspraak op AWBZ-zorg in de gemeente Dalfsen. Deze en het aantal verleende ondersteuning van Carinova heb ik thans toegevoegd als bijlage behorende bij het Plan van Aanpak.

Werkgroepen Mantelzorg Dalfsen - Lemelerveld - Nieuwleusen

Aan de afgegeven extramurale indicaties van het CIZ voor een periode langer dan 53 weken is automatisch een mantelzorgcompliment gekoppeld. Zie daar de grote verschillen in het aantal mantelzorgers in de gemeente Dalfsen. Zoals gezegd, er is dus nog veel te doen aan belangenbehartiging voor mantelzorgers en om deze in beeld te krijgen. De opzet van uw beleidsplan 2008-2011.

De samenhang tussen diverse instanties en organisaties ontbreekt in plaats van een goed ketenbeleid. Met andere woorden, versnippering van middelen. Dit komt de mantelzorger niet ten goede.

Dit staat ook in het advies (uitgave mei 2012) die de Raad voor Volksgezondheid en Zorg deze maand heeft uitgebracht aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Er wordt gesproken over lacunes in de extramurale voorzieningen. Een tweede lacune is inderdaad het gebrek aan afstemming en coördinatie. Overbelasting van de mantelzorgers vormt dan ook een probleem, zo wordt vastgesteld. Twintig procent van de mantelzorgers is ernstig overbelast. Dertig procent voelt zich matig belast en ervaart problemen met het combineren van taken. Zie blz. 27 van genoemd advies "Redzaam ouder".

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft deze maand ook een nota uitgebracht over "De zorg: hoeveel is het ons waard? Ik vertaal het graag naar, Mantelzorg: gemeente Dalfsen, wat is u het waard?

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft in haar beleidsbrief mantelzorg van 29 maart 2012 aangegeven mantelzorg zo belangrijk te vinden dat zij actief de rol van ambassadeur wil spelen. Echter de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het ondersteunen van mantelzorgers ligt op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) bij de gemeenten.

De vraag is niet of de wethouder van welzijn in onze gemeente deze rol ook op zich wil nemen. Wij weten dat hij de mantelzorg een warm hart toedraagt, maar u zult als gemeenteraad goedkeuring moeten geven aan de plannen die voor u liggen. Wij als drie werkgroepen mantelzorg vragen maar 50% van uw incidenteel budget van € 15.000 voor het jaar 2013. Uiteraard willen wij reeds een optie doen op die andere 50%. In ons Plan van Aanpak hebben wij aangegeven hoe ons stappenplan voor de besteding er uit ziet.

Mede gezien het feit dat het voordelig saldo van € 268.000 over 2011 van de Wmo: Hulp bij het huishouden (zie blz. 121) als onderdeel van het totaal resultaat 2011 in onze gemeente van € 844.000 is dit zeker een rechtmatige besteding. Achteraf gezien was het niet honoreren van € 15.000 aan incidentele middelen voor mantelzorg dan ook een misvatting. U hebt nu nog de gelegenheid om dit te herstellen door het gezamenlijk Plan van Aanpak van de drie werkgroepen Dalfsen-Lemelerveld-Nieuwleusen te honoreren.

"Informele zorg niet verplichten, maar verlichten" is ook de Mezzo-boodschap van 22-5-2012 voor politieke partijen. U hebt een afschrift hiervan reeds ontvangen. Mezzo is de landelijke belangenorganisatie voor mantelzorg. Echter, nu bent u als gemeenteraad aan zet. Ik ga er van uit dat de mantelzorgers straks kunnen zeggen, zoals het ministerie van VWS onlangs een aantal plaatjes presenteerde: de (mantel) zorg in onze gemeente is zeer succesvol.

Dank voor uw aandacht,

Lemelerveld, 18-6-2012/AS

Bijlage: Plan van Aanpak (inclusief blz. 3)

Plan werkgroepen mantelzorg in de gemeente Dalfsen 2012

Inleiding

In 2008 is een campagne gestart om de mantelzorgers in de gemeente Dalfsen in beeld te brengen. De campagne is in juni 2010 afgesloten met een rapport "Mantelzorger Hoezo" als afstudeeropdracht van twee studenten van hogeschool Windesheim Zwolle. Op 1-3-2011 is de beleidsnota 2008-2011 'mantelzorgers in beeld' door de gemeente Dalfsen geëvalueerd met betrokken partijen.

Handhaving beleidsnota mantelzorg 2008-2011

In de tweede helft van 2011 heeft de gemeente Dalfsen gesprekken gevoerd met de drie werkgroepen mantelzorg Dalfsen-Lemelerveld-Nieuwleusen om te komen tot een nieuwe nota mantelzorg 2012-2015. In februari 2012 heeft de gemeente Dalfsen aan de drie werkgroepen kenbaar gemaakt, dat de mantelzorgnota 2008-2011 gehandhaafd wordt en er geen nieuwe nota mantelzorg uitgebracht zal worden.

De gemeente Dalfsen heeft eind 2011 aan Carinova mantelzorgondersteuning en de Vrijwillige Thuiszorg een beschikking afgegeven voor uitvoering van het mantelzorgbeleid voor de komende jaren vanaf 2012 (t/m 2015?). De bedragen zijn door de gemeenteraad structureel gemaakt.

Mantelzorgbelangen

Volgens een overzicht van Mezzo (cijfers van het SCP) bedraagt het aantal inwoners van de gemeente Dalfsen per 1-1-2009 (cijfers CBS) 27.044 (per 1-1-2010 27.263) personen en het aantal mantelzorgers per 1-1-2009:

- van 18 jaar en ouder	5.733 personen	26,5 %
- lang of intensief zorgen	4.327 personen	20,0 %
- lang en intensief zorgen	1.817 personen	8,4 %
- zwaar of overbelaste mantelzorgers	845 personen	3,4 %

Gezien het verantwoordingsoverzicht over 2010 van Carinova mantelzorgondersteuning en de Vrijwillige Thuiszorg is dit aantal bij lange na niet bereikt. Ook niet bij de drie werkgroepen, evenmin bij de campagne in 2008.

Speerpunten signaleringsjaar 2012

Voor het jaar 2012 en verder is het van belang (noodzakelijk) dat de drie werkgroepen mantelzorg Dalfsen-Lemelerveld-Nieuwleusen extra aandacht besteden aan deze groep door hen gericht te benaderen. Vanwege de veranderde wetgeving in de AWBZ en de Wmo zal de druk op de inzet van de mantelzorger toenemen. Hierbij mag de jonge mantelzorger niet vergeten worden.

Het mantelzorgcompliment is ook een graadmeter om de mantelzorgers in beeld te krijgen. Op landelijk niveau is hiervoor een bedrag beschikbaar van 65 miljoen euro. Vanaf 2007 tot en met 2011 bedroeg het mantelzorgcompliment € 250 (in 2012 € 200) per geïndiceerde extramurale zorgindicatie van het CIZ. Dit betekent 260.000 mantelzorgcomplimenten. Veelal wordt dit door meerdere personen per compliment ingevuld.

Uitgaande van het gegeven dat de gemeente Dalfsen in 2011 met ruim 27.000 inwoners op de 179^e plaats staat van de 418 gemeentes in Nederland, betekent dit 0,1645% van het totaal aantal inwoners in Nederland.

Op basis van de aanname van 260.000 mantelzorgcomplimenten zou dit voor de gemeente Dalfsen ± 425 mantelzorgcomplimenten zijn. In vergelijking met de cijfers van Mezzo en de steunpunten mantelzorg zijn er nog veel verborgen mantelzorgers. Er is dus nog het nodige te doen door de drie werkgroepen mantelzorg.

Verder is er nog een verklaring dat het aantal mantelzorgers hoger is dan het aantal mantelzorgcomplimenten. Te denken valt aan mantelzorg bij hulpvragers die vooralsnog alleen een beroep doen op de Hulp bij het huishouden. Daarnaast zijn er mantelzorgers die nog geen beroep doen op overheidsmiddelen omdat zij mantelzorg voor een partner, kind of ouder een plicht vinden.

Verder dient de mogelijkheden van een mantelzorgwoning onderzocht te worden.

Het is noodzakelijk dat de drie werkgroepen mantelzorg (Dalfsen-Lemelerveld-Nieuwleusen) extra financiële middelen uit de Wmo verkrijgen om in de gemeente Dalfsen de belangenbehartiging en de mogelijkheden van ondersteuning bij een bredere groep onder de aandacht te brengen.

Inzet is om te voorkomen dat een extra beroep op de Wmo en AWBZ gedaan wordt voor ondersteuning. Voorkomen is beter dan genezen. Het welzijn en de veerkracht van de mantelzorger is van belang. Het verdient zichzelf terug omdat het nog altijd goedkoper is dan zorg.

Plan van Aanpak 2012

De werkgroepen spelen een cruciale rol in het vinden en opsporen van mantelzorgers, mede door hun laagdrempelige aanwezigheid. Voor de uitvoering is er een "Plan van Aanpak".

Fase 1: voorjaar

- het benaderen van de 1^e lijnszorg;
- het benaderen van de kerken;
- het benaderen van de scholen;
- het benaderen van de zorgaanbieders;

Fase 2: zomer

- public relations via de media;
- brief naar mantelzorgers voor behoeftepeiling

Fase 3: najaar

- evaluatie signaleringsjaar 2012
- verslag 2012 naar gemeente Dalfsen en Wmo-raad

Kostenraming

Het is van groot belang dat de werkgroepen zich financieel gesteund voelen door de gemeente.

De kosten voor campagnemateriaal en voorlichtingsbijeenkomsten moeten geraamd worden op € 2.500 per werkgroep. Totaal een bedrag van € 7.500 voor het jaar 2012.

Resultaat

Het resultaat moet zijn dat een beter en nauwkeuriger inzicht verkregen wordt in het aantal mantelzorgers en hun problematiek in de gemeente Dalfsen. Voor de vertegenwoordigers van de mantelzorg in de Wmo-raad is dit mede van belang voor een goed advies vanuit de achterban naar de Wmo-raad van het mantelzorgbeleid in de gemeente Dalfsen.

Lemelerveld, 15 maart 2012/AS

Carinova activiteitenverslag

<i>Individuele ondersteuning</i>	<i><u>2010</u></i>	<i><u>2011</u></i>
Intake	69	79
Langdurig	41	40
Kortdurend	56	62
Eenmalig	94	61
Totaal	260	242
Jonge mantelzorgers		
- tussen 12 en 18 jaar	16	12
- tussen 8 en 12 jaar	13	21
Totaal	289	275

Aanspraak op AWBZ-zorg gemeente Dalfsen

<i>Periode</i>	<i><u>1-4-2011</u></i>	<i><u>1-7-2011</u></i>	<i><u>1-10-2011</u></i>	<i><u>1-1-2012</u></i>
Extramuraal	685	680	700	675
Intramuraal	425	420	415	415
Totaal	1.110	1.100	1.115	1.095

Verborgten mantelzorgers!

Gelet op de grote verschillen in cijfers van Mezzo, het Centraal Planbureau, de CIZ-aanspraken op extramurale zorg, gegevens van Carinova en de werkgroepen met betrekking tot het aantal mantelzorgers is het van belang dat de verborgen mantelzorgers in beeld komen. Hier ligt een taak open voor de drie werkgroepen. Het is aan de gemeente Dalfsen of zij de het Plan van Aanpak van de drie werkgroepen wil honoreren om de verschillen te achterhalen. Een centrale ketenaanpak is dan ook vereist.

Lemelerveld, 18-6-2012/AS